

Hapishanelerden Gelen Koronavirüs (COVID-19) Kaynaklı Şikayetler / 01-14 Nisan

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'ne 01-14.04.2020 tarihleri arasında danışma hattından gelen şikayetler, hapishanelerin ve mahpusların bilgileri gizli tutularak raporlanmıştır. Bu süreçte 43 farklı hapishaneden başvuru alınmıştır. Bu 43 kurumun 9'u kapalı ceza infaz kurumu, 34'ü açık ceza infaz kurumudur. Hazırlanan raporlar belirtilen tarihleri kapsar ve bu tarihlerdeki güncel şikayetleri içerir. Raporları karşılaştırarak hangi şikayetlerin süreç içerisinde azaldığını, hangi konularda yeni başvuruların eklendiğini takip edebilirsiniz. Bu raporla birlikte de risk grubunda olan hasta mahpusların güncel sağlık sorunlarına, şikayetlerine ve taleplerine yer verilecektir. Bilgilerinin paylaşılmasını isteyen hasta mahpusların durumlarını vak'alar başlığından okuyabilirsiniz.

Hapishanelerde Kapasite Sorunu

Hapishanelerde kapasite sorunu uzun süredir devam etmektedir ve mahpuslar bu sebeple birçok sorun yaşamaktadır. Aşağıda belirtilen sorunlara ek olarak kapasitenin fazla olmasından kaynaklı birçok ihlal başvurusunun öne çıktığı söylenebilir. Mahpuslar koğuşlarının kalabalık olduğunu, yatakların birbirlerine yakın mesafede olduğunu ve bu yakınlıkta uyumak zorunda kaldıklarını, sosyal mesafe koyamadıklarını, ortak alanlar ve yemekhanelerde çok fazla mahpusun bir araya gelmek zorunda kaldığını aktarmışlardır. Aynı zamanda bazı hapishanelerde bahçenin havanın soğuk olmasından da kaynaklı belirli saatlerde kapatılması, mahpusların hareket alanını kısıtlamış ve aynı zamanda, kapasitenin üstünde mahpusun birbirlerine yakın şekilde aynı alanı kullanmasına neden olmuştur.

Hapishanelerin Genel Durumu ve Hijyen Önlemleri

- Dezenfekte amaçlı bazı hapishanelerde ilaçlama yapılırken bazılarında yapılmadığı,
- Bazı hapishanelerde yalnızca hapishanenin dışının ilaçlandığı, mahpusların kullandığı ortak alanlarda ilaçlama yapılmadığı,
- Birçok hapishanede düzenli temizliğin hala yapılmadığı, mahpusların kendi imkanları ile hapishanelerin ortak alanlarını temizlediği,
- Koridorlara dezenfekte malzemesi koyan hapishanelerin sayısının oldukça az olduğu,

- İnfaz koruma memurlarının bazı hapisanelerde maske takarlarken bazı hapisanelerde takmadıkları veya bir kısmının taktığı,
- İnfaz koruma memurlarının sayım dışında mahpuslara yaklaşmadığı ve

bazı hapisanelerde mahpuslara ayakta omuz omuza sayım yaptırıldığı,

- Bazı hapisanelerde önlem amacıyla günde bir kez sayım yapıldığı,
- İnfaz koruma memurlarının bazı hapisanelerde mahpusların yemeklerini kapıya bıraktığı, mahpusla temas etmediği,
- Bazı kapalı hapisanelerde pencere sayısının az olması sebebiyle havalandırmanın yeterince sağlanmadığı,
- Dezenfektanların kantinde 10- 45 TL arasında değişen ücretlerle satıldığı,
- Yemekhanelerin yeterince temizlenmediği, hijyenik olmadığı ve çok fazla mahpusun kullanmak zorunda olduğu,
- Kantindeki ürünlerin pahalı ve ürün çeşitliliğinin az olduğu,
- Firar gerekçe gösterilerek bazı açık hapisanelerin bahçelerinin tel örgü ile kapatılarak açık alanların kısıtlandığı belirtilmiştir.

Mahpusların Hijyeni

- Bazı hapisane idareleri koğuşlara sabun dağıtırken bazı hapisanelerde sabuna erişilmediği,
- Mahpuslara maske ve eldiven sağlanmadığı,
- Bazı hapisanelerde maskelerden ücret istenildiği,
- Ücretsiz temizlik malzemesinin sağlanmadığı, ücretini ödeyemeyen, maddi durumu iyi olmayan mahpuslara da malzemenin sağlanmadığı,
- Bazı hapisanelerde kolonya yerine traş kolonyası dağıtıldığı, bazı hapisanelerde ise kolonya ve alkol içeren hiçbir ürünün verilmediği,
- Birçok hapisanede tuvaletlere dezenfektan konulmadığı,
- Birçok hapisanede İKM'lere dezenfektan dağıtıldığı ve mahpusların talep etmesine rağmen dezenfektana erişemedikleri,
- Banyoların kirli olduğu,
- Bazı hapisanelerde her koğuşa 1 saat banyo izni verildiği, diğer vakitlerde banyoların kilitlendiği,
- Lavabo sayısının az olduğu,
- Suların sık sık kesildiği, sıcak suyun sınırlı ve belirli zamanlarda verildiği belirtilmiştir.

Beslenme

- Yemeklerin kötü ve sağlıksız olduğu, hijyenik olmadığı,
- Yemeklerin tüm mahpusların ihtiyacını karşılamada yetersiz olduğu, bazı hapisanelerde yemeklerin kısa sürede tükendiği,

- Bazı hapisanelere virüs taşıyacağı endişesiyle taze sebze girişinin yasaklandığı,
- Ek gıdanın sağlanmadığı,
- Ücretini vererek dahi ek gıdaya erişmenin mümkün olmadığı,
- Vitaminin sağlanmadığı,
- Limon, sarımsak, soğan gibi ürünlerin sınırlı sayıda geldiği belirtilmiştir.

Sağlık hakkına erişim

- Hasta, yaşlı ve risk grubuna giren mahpuslar için önlemler alınmadığı, maske ve temizlik malzemesinin dağıtılmadığı, mahpusların önlemlerini kendileri aldığı,
- Bazı hapisanelerde doktorun revire gelmediği,
- Bazı hapisanelerde mahpusların revire çıkarılmadığı,
- Mahpuslar revire çıksalar da ilaç alamadıkları, kronik hasta mahpusların hastane sevki olmasa da raporlarının yenileneceği kararına uyulmadığı,
- Bazı mahpusların yeşil reçeteli ilaçlara erişemediği, bu nedenle mahpusların kendilerine ve çevrelerine zarar verme riski olduğu,
- Hastaneden dönüşte 14 gün boyunca karantinada kalarak virüs kapma riskinin artacağı endişesiyle genel olarak tüm mahpusların hastaneye sevk konusundaki endişelerinin arttığı, hayatlarını tek başına idame ettiremeyen mahpusların da karantinada ihtiyaçlarını nasıl gidereceklerini bilemedikleri için hastaneye sevk olmak istemedikleri belirtilmiştir.

Vak'alar

- Mehmet Salih Filiz - Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

23 yaşında bağırsak kanseri tanısı kondu. Tedavisi devam ederken Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'dan Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na zorunlu sevk edildi. 1 aydır Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kalıyor. Ödemiş T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kaldığı süre zarfında sağlığı kötüye gitti. Akciğerleri iyi değil ve sürekli kan kusuyor. Özel bir mama ile besleniyor. İlaçları Avrupa'dan geldiği gerekçesiyle kendisine verilmiyor. Maske ve temizlik malzemesi sağlanmamış. Bulunduğu koğuşta sosyal mesafe imkanı yok. Kendisini gören doktor acil hastane sevki istemesine rağmen hastane sevkleri yapılmadı. Hastane sevki yapılabilmesi için Filiz'den koronavirüs olması ve herhangi bir sağlık ihlali durumunda yetkililerin bu durumu kabul etmeyeceğini içeren bir dilekçe imzalaması istendi. Ailesi ve kendisi hastaneye sevk olduktan sonra 14 gün hapisanede karantinada kalması gerekeceği ve tek başına hayatını idame ettiremeyeceği için hastaneye sevk olması konusunda endişeli.

- Sabri Kaya - Osmaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

55 yaşında. Üç kalp kapakçığında çürüme var. Koronavirüs salgını öncesinde hastaneye kaldırıldı ve yoğun bakımda tedavi edildi. Tedavinin ardından kaldığı hapisaneye döndü. Hapishanede 1 hafta sonra tekrar durumu kötüleşti ve tekrar hastaneye götürülerek yoğun bakıma alındı. Ailesi, Cumhuriyet Başsavcılığı'na Kaya'nın infazının durdurulması için başvuruda bulundu fakat aylardır olumlu cevap alamadılar. Ailesi Kaya'nın sağlık durumu sebebiyle hapishanede kalmaya devam etmesinden endişeli.

Alınan Yeni Önlemler ve Şikayetler

- İzne çıkarılması planlanan mahpusların evlerine gidebilmek için otobüs kullanmaları gerektiği, otobüs biletlerini alma konusunda maddi olarak zorlandıkları,
- Şehirlerarası otobüs firmalarının biletler için yüksek ücretler istedikleri,
- Bazı hapishanelerde koronavirüs önlemi olarak uygulamaya konulan izne çıkma hakkından maddi imkansızlıklar sebebiyle yararlanamayan mahpuslara kurumda kalmaya devam edecekleri söylendiği,
- Bazı hapishanelerde mahpusların talebinin dışında hesaplarında bulunan paranın bilet ücreti için ayrıldığı ve hesaplarındaki paraya ihtiyaçları olmasına rağmen erişemedikleri belirtilmiştir.